

УДК 342.9

Ганна Володимирівна НІКІША,

слухач магістратури факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Оксана Олександрівна ПАНОВА,

доцент кафедри поліцейської діяльності

та публічного адміністрування факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ СУБ'ЄКТА (КРИВДНИКА) В ПРАВОПОРУШЕННЯХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ДОМАШНІМ НАСИЛЬСТВОМ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Що таке насильство? Існує чимало визначень цього явища, які концентруються на визнанні застосування силових методів, психологічного тиску, погроз, свідомо спрямованих на слабких або тих, хто не може чинити опір. Домашнє насильство – це один з різновидів насильства. Воно відрізняється від інших проявів (на вулиці, під час військових дій, під час конфлікту, в колективах тощо) тим, що коїться близькими один до одного людьми (родичами або членами сім'ї), які мають тісні стосунки – кровні, емоційні, шлюбні, інтимні, господарські та які пов'язані між собою. Наша країна, як і більшість країн світу, переживає негативні соціальні процеси, які супроводжуються значними кризовими змінами у суспільстві. Одним із таких явищ є насильство.

Насильством наповненні різні сфери людського буття: політичне, економічне, духовне та сімейно-побутове.

Намагаючись вирішити проблему домашнього насильства, у грудні 2017 року Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», в якому запропоновано новий підхід (із використанням європейських стандартів) до боротьби з цим негативним явищем у суспільстві.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», домашнім насильством визнаються діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що

вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

Діяння визнається насильством лише тоді, коли воно порушує вимоги чинного законодавства і призводить чи може призводити до порушення конституційних прав і свобод члена сім'ї. Домашнє насильство може мати форму, як активних дій (нанесення побоїв, знищення майна тощо), так і бездіяльності, тобто пасивної поведінки особи, коли вона не вчиняє дій, які могла та повинна була вчинити, щоб запобігти настанню шкідливих наслідків (наприклад, не надання допомоги члену сім'ї, який перебуває у небезпечному для життя становищі).

Насильником (кривдником) здебільшого стає людина, яка сама переживала насильство, має «занижену» самооцінку, прагнення контролю, домінування (ставить свої цінності, упередження вище за інші та нав'язує їх), не в змозі висловити свої потреби та зрозуміти потреби іншого. Нерідко насильник сприймає свої дії як єдину комунікацію – лише так його чують, поважають, бояться. Якщо насильник є соціопатом (людина з клінічною нездатністю до соціальної адаптації), його характеризує також невміння співпереживати, садизм.

Домашнє насильство в залежності від його проявів та тяжкості може кваліфікуватися як адміністративне правопорушення або таке, що має ознаки злочину. Змінами до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів домашнє насильство криміналізуються (з січня 2019 р.).

Відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення суб'єктом адміністративного проступку є фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку; (за ч. 2 ст. 173-2 КУпАП – особа, на яку вже було накладено адміністративне стягнення за вчинення аналогічного правопорушення).

Практично всі дослідники, які працюють з проблемою хронічного насильства, відзначають, що насильство завжди йде по колу, тобто має циклічний характер. Кожного наступного разу цей цикл може скорочуватися в часі, а насильство – ставати більше інтенсивним та жорстоким.

Тому, на наш погляд, при визначенні суб'єкта (кривдника) необхідно особливу увагу приділяти особам за якими раніше спостерігалось схильність до насильницьких дій, зокрема це стосуються проявів жорстокого поводження з тваринами, або проживання в сім'ї так званої категорії «ризик», де один з членів сім'ї систематично вчиняє насильницькі дії, а жертва даного насилля сприймає це як належне.

Одержано 19.11.2019

УДК 347.9

Тетяна Олександрівна ПОПОВА,

курсант Ф2-405 факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Олексій Валерійович САЛМАНОВ,

викладач кафедри кримінального процесу

та організації досудового слідства факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЩОДО ПРОБЛЕМ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ З ОПЕРАТИВНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Для вдосконалення організації взаємодії підрозділів Національної поліції України, насамперед необхідно досліджувати помилки та проблеми, що виникають між ними під час проведення негласних слідчих розшукових дій. Ефективність, результативність і повнота розслідування злочинів значною мірою залежить від налагодженості організації діяльності уповноважених суб'єктів, які повинні функціонувати разом. В першу чергу це стосується працівників органів досудового розслідування та оперативних підрозділів. Адже проблеми їх взаємодії є однією з причин недостатнього виявлення, розкриття та розслідування злочинів.

Чинний кримінальний процесуальний кодекс України не містить в собі визначення поняття «взаємодія», однак даний термін згадується в п. 5 ст. 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», що являється одним із обов'язків